

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- 2..... פרק רביעי
- 2..... א. בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה.....
- 2..... ב. הוציא את ראשו אף על פי שהחזירו הרי זה כילוד.....
- ג. חותך מעובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה מותר..... 3.....
- ד. ואבר עצמו אסור מאי טעמא דאמר קרא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר..... 5.....
- ה. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהנים הבא אחר נפלים אף על פי שיצא ראשו חי או בן ט' שיצא ראשו מת..... 5.....
- ו. שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה כסימן וולד באשה כך סימן וולד בבהמה..... 7.....
- ז. לא נצרכה אלא למקום התך..... 7.....
- ח. הוציא את ידו וחתכו ואח"כ שחט את אמו שבחוץ טמא ואסור ושכפנים טהור ומותר..... 8.....
- ט. שחט את אמו ואחר כך חתכו הבשר ... מנע טרפה שחוטה..... 8.....
- י. חטאת שיצתה חוץ למחיצתה וחזרה אסור..... 9.....
- יא. במעשר שני ובכורים שאף על פי שיצאו חוץ למחיצתן וחזרו מותרין..... 10.....
- יב. אין לידה לאברים ... למיסר מיעוט אבר שבכפנים הוציא העובר את ידו והחזירה וחזר ... עד שהשלימו לרובו ... כיון דהדר הדר ... הוציא עובר את ידו וחתכה וחזר ... עד שהשלימו לרובו ... הא נפיק ליה רובא..... 11.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף סח.

פרק רביעי

א. בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה

עובר בהמה¹ או חיה טהורים שהוציא אבר, או אפילו מיעוט אבר, קודם שחיטה, למרות שאין שחיטת האם מתיר למה שיצא אפילו החזירו, כמו שיתבאר, מה שלא יצא נותר בשחיטת האם שהעובר נותר בשחיטת האם.

ואם נולד עובר² זה קודם שחיטת האם, שוחטו לעובר ומתיר הכל. ואפילו יצא האבר קודם שכלו להוולד חדשיו, ונולד כשכלו חדשיו, וקודם שחיטת אמו, שחיטת עצמו מתיר גם האבר, בין החזירו קודם שחיטה בין לא.

ב. הוציא את ראשו אף על פי שהחזירו הרי זה כילוד

עובר שהוציא³ ראשו קודם שחיטת האם⁴, אף על פי שהחזירה קודם שחיטה, הרי הוא כילוד, ואינו נותר בשחיטת אמו⁵.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד ב

² רמ"א ושמ"ח שם ב - ג

³ שו"ע ונו"כ ושמ"ח שם א

⁴ בטור ושלחן ערוך (סעיף א'), זה לשונם, המקשה לילד והוציא העובר את ראשו כו'. ואיכא למידק למאי נפקא מינה כתבו המקשה לילד, דהא ודאי משמע בנמרא ופוסקים דאפילו בלא עת לדתה הדינים שווים. ובמתניתין (ס"ח ע"א) דקתני בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו כו' מותר, לא קשה מידי, דהתם קמשמע לן רבותא דלא תימא כיון שתקרב ללדת, הוצאת ידה חשוב כלידה, קמשמע לן דלא. אבל הטור והשלחן ערוך כתבוהו אדין והוציא ראשו הרי הוא כילוד, ובהא אדרבא הוה להו לאשמעינן רבותא מפי דאפילו לא קשתה מידי והוציאה הראש והחזירה, ואפילו שהתה אחר כך ימים הרבה, כעין שכתב רש"י ז"ל בבכורות דף מ"ו ע"ב (ד"ה הא נמי תנינא) דאפילו נשתהה הולד אחר הוצאת הראש מאה ימים הוה לידה משעת יציאת הראש. ואפשר דהטור והשלחן ערוך לישנא דמתניתין נקטו, ולא דוקא. אי נמי, אינהו נמי משום סיפא דהוציא ידו כתבוהו. תבו"ש שם א

⁵ דמשנולד אין לו עוד שייכות לאמו, ואינו בכלל כל בהמה תאכלו המבואר סימן י"ג סעיף ב'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולפיכך אם כשיצא הראש היה בן ח' או פחות, בין חי בין מת, הרי הוא נפל ואסור דאורייתא, אף על פי שהחזיר הראש ושהה במעי אמו עד שכלו לו חדשיו קודם שחיטת אמו, או נולד כולו קודם שחיטת אמו אחר שכלו לו חדשיו. וכן אם היה בן ט' מת אסור משום נפל.

ואם כשיצא הראש היה בן ט' חי, הוא בהמה לעצמו, וניתר בשחיטת עצמו, בין החזיר הראש והיה בפנים בשעת שחיטת אמו, או לא, לעולם מועילנ לו שחיטת עצמו בחייו.

ואם אינו יודע⁶ אם היה בשעת יציאת הראש בן ט' או פחות, אם חי עד יום שמיני מיום שיצא כל הגוף, יש להתיר כדין שאר בהמות הנשחטים, ואם ידוע לו שהוא פחות מבן ט', אין להתיר על ידי זה שסתמו אינו בר קיימא.

הוצאת הראש להחשב כילוד, לחומרא היינו אפילו לא הוציא כי אם רוב פדתו. אולם לקולא⁷ לא הוה כילוד, אפילו ביציאת כל הפדחת, עד שישער שיצא רוב הראש.

ג. חותך מעובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות

אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה

מותר

ממה שנאמר בתורה⁸ (דברים יב פסוק כג) ולא תאכל הנפש עם הפֶּשֶׁר למדו מפי השמועה לאסור אבר שנחתך מן החי, ועל אבר מן החי הוא אומר לנח

⁶ אף על גב דנתבאר סימן י"ג סעיף ה' דאין לסמוך אשיהוי ח' ימים בעובר הנמצא במעי אמו, שאני התם דלא הוה ליה לידה כלל ואי אפשר למיזל בתר רוב הנולדים. אבל הכא, דאם הוציא ראשו קודם זמנו הוה ליה נפל, אית לן למימר דבזמנו הוציא דליהוי מרוב הוולדות דלאו נפלים נינהו ומכל מקום המתנה בעי אבל אם ידוע לו שהוא בן ח', נראה לי דלא מהני השיהוי. תבו"ש ד

⁷ כגון להתיר אבר היוצא בשחיטת עצמו אם נולד קודם שחיטת אמו.

⁸ רמב"ם פ"ה ממאכ"א ה"א שו"ע סי' ס"ב סעי' א'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

(בראשית ט פסוק ד) אַךְ בָּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ וְאִסּוּר אֲבֵר מִן הַחַי נוֹהֵג בְּבִהמָה חַיָּה וְעוֹף בַּטְּהוּרִים⁹ אֲבָל לֹא בַטְמְאִים¹⁰.

אבר ובשר הפורש מן החי, אסור, ואפי' הפורש מבהמה ועדיין הוא בתוכה ולפיכך המושיט¹¹ ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות¹² וכיוצא בהן דבר מגופה, והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה הרי אותן החתיכות אסורות משום אבר מן החי¹³, ואע"פ שהוא בתוך מעיה.

אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציא, ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או אברו מותר בשחיטת האם הואיל ולא יצא. ומכיון שאין זה מגוף עצמה של בהמה מותר¹⁴, מדכתיב (דברים ו) וְכָל וְגו' בְּבִהמָה אֲתָה תֹאכְלוּ.

אם נמצא האם טריפה והוולד בתוכו, אף על גב דהעובר בן ט', וניתר משחיטת עצמו מדינא,, מכל דאבר היוצא נשאר באיסורו.

רק אם נתבלה האם בשחיטה, או קרעה והוציא העובר, אחר כך שוחט להעובר, מותר גם היוצא. אולם האידנא ליתא להאי היתרא.

⁹ בחולין ק"ב א' "ורבנן סברי לא תאכל הנפש עם הבשר אלא בשר לחודיה כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו" שמלא תאכל הנפש עם הבשר משמע, שהבשר לבדו כשאיננו עם הנפש אכול, ומכאן שכל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו וכל שאין בשרו מותר אי אתה מצווה על אבריו

¹⁰ בטור הביא דין זה והקשה בב"י למאי נ"מ כתבו הרי לדין אין נ"מ דבלא"ה אסור ובב"י כתב דנמשך אחר ל' הרמב"ם אבל הט"ז כתב שם ס"ק א' דנ"מ ליתנו לב"נ דמוזרז נמי משום אבמה"ח וא"כ בטמאה שאינו נוהג מותר ליתן לב"נ דאינו מוזהר על הטמאה ועיין ש"ך סי' כ"ז ס"ק ב' דאסר לגוי אבר מבהמה טמאה המפרכסת וס"ל כרשב"א ומאירי דלב"נ אבמה"ח נוהג אף בטמאה וכמש"כ בחכמת אדם כלל כ"ז סעי' א' "אבל בן נח מוזהר על אבר מן החי אף בטמאים ולפיכך אסור לישראל להושיט לבן נח אבר מן החי בין מטמאה ובין מטהורה".

¹¹ שו"ע ונו"כ שם יד ו

¹² נקט דברים שאין הבהמה נטרף בהן ואסור באכילה דכתיב אותה תאכלו ודרשינן אותה כשהיא שלימה ולא כשהיא חסירה. ט"ז שם ה.

¹³ ואינם ניתרים מפסוק כל בבהמה, אף על פי שהם בשעת שחיטה בתוך מעיה, שאין זה נקראת מה שבבהמה אלא בהמה עצמה והרי נחתכו ממנה בחייה והוי אבר מן החי. כ"כ לבוש שם אולם עיין ש"ך שם יג שכתב כתיב אותה שלמה ולא אותה חסרה דלא כהעמ"ז דאישתמיטתיה ש"ס זו וכתב מעם אחר. ועיין שפ"ד שם ואני תמה על עצמי מה ראה הארון לומר כן ולמה חשד את הלוש דאישתמיט ליה והלא לבושיה כעמר נקי דלשיטתיה בסימן י"ג אזיל דתופס עיקר התירוץ הא' בריש המקשה בהמה בבהמה וכמו דמסיק רב שימי בר אשי ואם כן הטעם ברור דלאו בהמה בבהמה וזה הן דברי הלוש דבגמרא פריך אי הכי כלומר אי מכל בהמה אפילו טחול נמי הא לתי' הא' אין קושיא ואין צריך לאותה

¹⁴ לבוש סב ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ד. ואבר עצמו אסור מאי טעמא דאמר קרא ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר

הוציא העובר¹⁵ אבר, או אפילו מיעוט אבר, קודם שחיטה, אין שחיטת האם מתיר למה שיצא, אפילו החזירו קודם שחיטה, דכתיב (שמות כב פסוק ל) ובשר בשדה טרפה וגו', פירוש כיון שיצא הבשר חוץ למחיצתו, אין לו תקנה בחזרה להתירו בשחיטת אמו, כטריפה שאין לו תקנה, ושחיטת עצמו אין לעובר זה, כיון דכל הגוף מה שלא יצא נותר בשחיטת האם, אם כן הסימנים כשחוטין דמי, ואיך ישחטם פעם שנית להתיר היוצא, ושאר העובר כבר התבאר שניתר בשחיטת האם.

ה. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהנים הבא אחר נפלים אף על פי שיצא ראשו חי או בן ט' שיצא ראשו מת

כבר התבאר במסכת ב"ב דף נה. דף קיט. ודף קכב. שהבכור נוטל¹⁶ פי שנים בנכסי אביו. והיינו שמחלקים הנכסים כאילו יש עוד בן והוא נוטל כשני בנים. כגון שיש בכור ובן אחד מחלקים לג' חלקים והבכור נוטל ב' שלישי, ואם יש חמשה בנים מחלקים לששה והוא נוטל כשנים, וכן על דרך זה חולקים לעולם.

הבא אחר נפלים¹⁷, אף על פי שיצא ראש הנפל חי ומת אח"כ, השני בכור לנחלה, ואף על פי שהוצאת ראשו חשיב כלידה, היינו לכני בכור לנחלה

¹⁵ שו"ע ונו"כ יד ב שמ"ח שם ג

¹⁶ שו"ע ונו"כ חו"מ רעז א

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

דוקא בבן קיימא, אבל לא בנפל¹⁸, ויש אומרים¹⁹ שאפילו נולד הנפל כולו, הבא אחריו בכור לנחלה.

בן ט' שיצא ראשו מת²⁰, הבא אחריו בכור לנחלה, שהרי לא נולד חי ואינו ראשית אוננו כי אם השני. אבל אם הוציא רוב ראשו חי, הבא אחריו אינו בכור דכיון שיצא ראשו חי ובן קיימא הוא, חשיב ראשית אוננו, וממילא אין השני בכור לנחלה²¹.

אולם לענין פדיון הבן²² ולד של קיימא הבא אחר נפל שיצא ראשו חי, כגון אשה שמעוברת תאומים אחד הוא נפל בן שמונה והוציא ראשו חי והחזירו, ואחר כך יצא אחיו השני והוא בן קיימא אינו בכור לפדיון, שהרי נפל שהוציא ראשו חי תחלה כילוד הוא והוא פטר את הרחם.

וכן בן תשע שיצא ראשו מת והוחזר ואחר כך יצא אחיו של קיימא אינו בכור לפדיון, שהרי נפטר רחמה בראשו של ראשון, ומיד שתצא פדחתו הרי הוא כילוד ופטור הבא אחריו.

¹⁸ דגבי בכור כתיב ראשית אוננו מי שאביו אונן ודוה עליו, ובנפל אינו דוה עליו, ולכן חשיב השני בכור. ודין זה הוא בין במעוברת תאומים והוציא הנפל ראשו והחזירו ואח"כ יצא השני, ובין בעיבור אחר, כמפורש בסמ"ע (שם ס"ק יג). והטור הביא מ"ש בנמרא (בכורות דף מו ע"א) בדין שפיר ושליא ומחותך, וכתב הב"י שהרמב"ם השמיט דינים אלו משום שהם בכלל נפלים, ועי' בגליון חכמת שלמה מ"ש בזה.

¹⁹ סמ"ע (שם), דסו"ס אין לבו דוה אחר הנפל, והשני בכור לנחלה, והביא בשם שו"ת שארית יוסף (סימן כה) שפסק שאם נולד וחי כמה שעות, שהבא אחריו אינו בכור לנחלה, ודחה דבריו, וגם הש"ך (סק"א) הסכים לדברי הסמ"ע, אבל הט"ז כתב שאף השארית יוסף לא אמר אלא בספק נפל שאין אנו רואים בו שום ריעותא, ובזה אפילו הוציא רק ראשו אין השני בכור לנחלה, דרוב ולדות אינם נפלים, משא"כ בסוגיא ופירש"י דאיירי בודאי נפל, בין בהוציא ראשו ובין בנולד ומת, חשוב השני בכור לנחלה, וכ"כ בשער משפט מובא בפת"ש (שם סק"ג), ובשם שו"ת חת"ס כתב דהוי ספק והשתדל לפשר ביניהם, עיין שם, ועי' חידושי רעק"א שהביא מחלוקת בדין ולד סתם, שלא ידעו אם נגמרו חדשיו, ומת אחר כמה שעות, אם הבא אחריו בכור לנחלה, והגרעק"א הכריע דלא הוי בכור לנחלה, דבסתם ולד אזלינן בתר רוב ולדות ולד מעליא, ועי' ערוה"ש בדין הבא אחר המפלת כמין היה וכו'.

²⁰ שו"ע ונו"כ שם

²¹ עי' מהרי"ט אלנאזי (פ' יש בכור) ובשו"ת מהר"ש (ח"א סימן א ד"ה אך באמת), בדין ספק בן ט'.

²² שו"ע ונו"כ יו"ד שה כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

יש הסבורים²³ ששיעור הלידה הוא ברוב הפדחת. ויש הגורסים²⁴ שהשיעור הוא רוב הראש, והכוונה לכל הפדחת²⁵.

ו. שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה כסימן ולד באשה כך סימן ולד בבהמה

כבר התבאר במסכת ב"ק דף יא. שהשוחט בהמה מעוברת²⁶ אפילו השליא מותרת באכילה, ושליא שיצאת מקצתה²⁷ ושחט את הבהמה, אם היתה שליא זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר, ואם לא היתה קשורה בו כולה אסורה, שמא שליא זו שיצאת מקצתה הלך לו ולד שהיה בה וולד זה שנמצא בבטן הלכה שליא שלו, ואין צריך לומר שאם לא נמצא בבטן ולד כלל שהשליא כולה אסורה.

ז. לא נצרכה אלא למקום חתך

עובר שהוציא אברו²⁸ האבר שיצא, אם החזירו קודם שחיטה, אינו אסור כי אם מה שיצא. ואם לא החזירו, גם מקום החתך אסור, דהיינו הסמוך להוציא

²³ טור וב"י יו"ד סי' קצד; טור חו"מ סי' רעז; פרישה יו"ד קצד לה; סמ"ע חו"מ רעז סק"ו; ט"ז וש"ך יו"ד סי' יד סק"א, וסי' קצד סק"י.

²⁴ שו"ע יו"ד קצד י (וראה ש"ך שם סק"י); ב"ח חו"מ סי' רעז; שו"ת הרי"מ חו"ד סי' טז; שב שמעתא שמעתא ז פט"ו. וראה בשו"ת הת"ס האבהע"ז ח"ב סי' קמד, שחילק בין מצבים הלכתיים שונים. וראה עוד בשו"ת פנים מאירות ח"א סי' ז.

²⁵ בנשמ"א מהדורה שניה חו"ד סי' שה סק"ה1 בשם רש"י אויערבאך ורי"י נויבירט, שאנו פוסקים לפי מנהג ישראל שיציאת הראש – דהיינו רוב המצח – לאוויר העולם קובע את שעת הלידה. אמנם בשו"ת מנח"ש תניינא סי' עח (ח"ב סי' עז) הסביר שמנהג העולם בזה הוא מפני שבדרך כלל המהלך הוא מהיר מאד מהנרתיק לאוויר העולם, אבל אם ידוע בבירור שהתהלך התמשך, צריך להחמיר, וכמבואר כאן בפנים.

²⁶ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ה הלכה יג.

²⁷ והנה הרי"ף והטור השמיטו דין זה ולא מצאנו טעם למה וראיתי בס' דמשק אליעזר (דנ"ה) [דף ר"ח] רצה לתרץ בעד הטור דהיינו טעמו משום דס"ל כיון דאמר נפש היפה תאכלנה אין לך אדם שיאכלנה משום מיאוס עכ"ד יעו"ש בדנ"ז ע"ב ולא נתחוויר כל כך פירושו דהא הטור ז"ל בס"י פ"א הביא דעור הבא כנגד פניו של חמור דמותרין והיינו השליא שהחמור נוצר בו יעו"ש ובודאי דיותר מיאוס הוי שליא של חמור משל בהמה ואפ"ה הביא הדין הטור א"כ גם לשליה של בהמה היה לו להביא ודוק. אהלי יאודה שם, ועיין פרי חדש פא

יב

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד יד ב שמ"ח שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כל מה שעומד נגד דופן הבהמה, דאף על גב דלאו בשר בשדה הוא, שהרי נגד הרחם עמד, ולא יצא חוץ, מכל מקום לאו בבהמה הוא בשעת שחיטה.

אבל הנשאר בתוך הבהמה, אפילו אינו כי אם מיעוט אבר, ורובו יצא לחוץ, מותר, בין החזיר היוצא או לא, כיון דאיכא רוב העובר בפנים, שדינן האי מיעוט אבר בתריה.

ואם הוציא העובר אבר לבית הרחם, דהיינו נגד הדופן עד לחוץ²⁹, רק שלא יצא ממנו נגד החוץ כלל, יש גם כן לחלק כנזכר, אם החזירו קודם שחיטה מותר, דלאו בשר בשדה הוה, ובשעת שחיטה קרינן ביה כל בבהמה תאכלו, ואם לא החזירו אסור, דלאו בבהמה הוה בשעת שחיטה.

ה. הוציא את ידו וחתכו ואח"כ שחט את אמו שבחוץ טמא

ואסור ושבפנים טהור ומותר

בהמה המקשה לילד³⁰ והוציא העובר את ידו וחתכה ואח"כ שחט את אמו, האבר שנחתך נבילה ושאר בשר העובר טהור.

דף סח:

ט. שחט את אמו ואחר כך חתכו הבשר ... מגע טרפה שחוטה

²⁹ לבוש (סעיף ב') כתב דהטעם דמקום חתך אסור כשלא החזיר קודם שחיטה, וזה לשונו, דלא קרינן ביה בבהמה תאכלו שהרי הוא כאילו ראה פני השדה אילו היה נחתך בעוד שלא נשחט, עכ"ל. ומדבריו יש ללמוד שאם הוציא האבר לנגד בית הרחם, שהוא דופן הבהמה, עד לחוץ ולא חוץ בכלל, שאסור מקום הנראה לחוץ מקו, כיון דסבירא ליה דרואין כאלו ראה פני השדה אילו היה נחתך, כל שכן הכא שראה פני השדה ממש. אבל תמוהין דבריו, דאלו היינו טעמא דהוה כראה פני השדה וקרינן ביה בשר בשדה, אפילו החזיר נמי יש לאסור מהאי טעמא, דבשר בשדה לא מהני חזרה. ולא היה צריך לכל זה, דהטעם הוא כמו שכתבתי בפנים, והוא מדברי רש"י ז"ל ריש פרקין (ס"ח ע"א ד"ה לעולם), דכיון דלאו בתוכה ממש הוא כי אם על הדופן, לא קרינן ביה כל בבהמה. גם הדין היוצא מהטעם ליתיה, ואפילו יצא עד החוץ ממש וראה פני השדה לא קרינן ביה ובשר בשדה. וראיה, דהא מדמינן לה בגמרא ליוצא דקדשים וכלולים בקרא דובשר בשדה, ופשוט הוא בגמרא בכמה דוכתי ומהם בפסחים דף פ"ה (ע"ב) דאפילו ממטי להו עד סוף מקומו ממש ונראו מבחוץ, רק שוו מבפנים עד סוף המקום המותר, לית לן בה, והכי נמי פשוט דבנידון דידן כן הוא, כמו שכתבתי בפנים. תבוי"ש יט

³⁰ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ב הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הוציא העובר את ידו שחט את אמו³¹ ואחר כך התך את ידו, האבר כטריפה שנשחטה ושאר בשר העובר מנע טריפה שחומה שהיא מטמאה את הקודש אבל לא את התרומה.

י. חטאת שיצתה חוץ למחיצתה וחזרה אסור

כבר התבאר סמכת מכות דף יז. שכל האוכל³² בזית מבשר קדשי קדשים חוץ לעזרה בין כהן ובין ישראל לוקה שתים³³ אחת משום שנאמר (שם) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך³⁴ מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל מבשר הטאות ואשמות או שירי מנחות ולחם הפנים, וכן בבשי עצרת³⁵, חוץ לעזרה.

והוא הדין לאוכל קדשים קלים חוץ לירושלים³⁶ שהוא לוקה שחומת ירושלים לקדשים קלים בחומת העזרה לקדשי קדשים ואחד בשר הטאת ואשם.

³¹ רמב"ם שם

³² רמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"ה ערוך השולחן העתיד סי' פג סעי' יב וסעי' יד

³³ ואינו לוקה משום לאו דורות (ל"ת קמח) דעל זרות אינו לוקה אלא במקום שהכהן אוכל ובהוין אינו ראו לכהן ולכאורה לוקה עוד משום לאו דלא תאכל כל תועבה כיון דנפסל, וקרבנות דנפסלו ביוצא, לדעת הרמב"ם פח"י מפסולי המוקדשין ה"ג הוי בכלל לאו דתועבה א"כ בחטאת וכו' היינו קדשי קדשים, אם אוכלין חוץ לקלעים עוברים משום לאו זה ולא דטרפה ולא דתועבה, ובחזרו לפנים ואכלם, בבשר עובר משום שני לאוים, היינו טרפה ותועבה, ובשיירי מנחות רק לאו דתועבה, דטרפה לא שייך, וזה פשוט. ועיין מנחת חינוך תמו אות ד אמנם עיין בערוך לנר מכות יח ע"א ד"ה ולילקי נמי כדר"א שאם הוציא בשוגג אע"ג שאכל במזיד אינו בכלל כל שתיעבתי לך וא"כ לא ילקה משום תועבה א"כ הוציאו במזיד ועי"ש שדחה סברא זו ובין במזיד ובין בשוגג שייך לאו דתועבה רק דאינו לוקה עליו כיון שהוא מגלה על לאו דהכא דלא יאכל וכו' שאינו לאו שבכללות עי"ש

³⁴ ועיין רש"י מכות דף יז ע"א שיש בה נמי אזהרת עשה שמצינו בה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד

³⁵ עיין ל"ת קמד שלבכור איכא לאו בפני עצמו וצ"ע אם בבכור לוקה גם משום לאו זה.

³⁶ הא דלא כתב הכא חוץ לחומת ירושלים כדחקמן גבי ובר בשדה כיון שכל דבר שצריך שיהא בפנים כל שלא נכנס בפנים לא הוי כלפנים ולהכי גם במקום המחיצה שייך לאו זה כיון שלא נכנס בפנים אבל לקמן גבי ובשר בשדה שהוא שלא יהיה בחוץ א"כ כל שלא יצא ממש חוץ לחומה אינו חוץ ונמצא דמקום החומה כלול משניהם שאניו בפנים אבל אינו בחוץ (צפנת פענח שבת פ"ב ה"ד בסופו ואיסורי ביאה פ"ה ה"ב)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

והשני גם³⁷ משום שבשר קדשי קדשים שיצא חוץ לחומת העזר³⁸ ובשר קדשים קלים שיצא חוץ לחומת ירושלים נפסל ונאסר לעולם ולוקה משום שנאמר (שמות כב פסוק ל) וּבֶשֶׂר בְּשַׂדֵּה מִרְפָּה לֹא תֹאכְלוּ, כיון שיצא בשר חוץ למחיצת אכילתו³⁹ נעשה כמריפה

ואע"פ שחזר למקומו אסור לאוכלו.⁴⁰ וי"א⁴¹ שאינו לוקה משום ובשר בשדה מריפה.

יא. במעשר שני ובכורים שאף על פי שיצאו חוץ למחיצתו

וחזרו מותרין

פרי מעשר שני⁴² שנכנס לירושלים אפילו של דמאי⁴³ אסור להוציאו⁴⁴ משם⁴⁵ שכבר קלטוהו מחיצות, ואפי' להוציא ע"מ להחזירו מיד אסור, כגון חטים שאין בירושלים ריחיים ורוצה להוציאו חוץ לעיר לטוהנו ולהחזירו אסור.

³⁷ שם ה"ו ושם, ואין שייך בזה אין איסור חל על איסור שהרי שני האיסורים באים כאחת (ערוך השולחן העתיד שם)

³⁸ עיין מעשה רקח שם ה"ו

³⁹ עיין ח"י מרן הרי"ז הלוי על הרמב"ם ריש הל' פסולי המוקדשין שביאר שעיקרו ויסודו של איסור זה נאמר רק על יוצא חוץ למחיצה של אכילה כמו עובר שהוציא ידו דמחיצת עובר אמו היא לענין היתר אכילה וה"נ בקדשים כה"ג דהעזרה לקדשי קדשים וירושלים לקדשים קלים הן הן מחיצותיהן לענין אכילה אבל אין שייך זה לענין דם ואימורין ושאר בשר הנקטר דאף שהם גם נפסלין ביוצא אבל כיון דעכ"פ דין תורת מחיצותיהן אינן תורת מחיצה של אכילה ממילא דאינן שייכין ג"כ להדין דובשר בשדה מריפה

⁴⁰ ולוקה משום לאו דמריפה אבל לא משום לאו זה דלא תוכל

⁴¹ צ"ל"ה חולין סח ע"ב ד"ה ולומר דס"ל בדעת הרמב"ם דבשר בשדה וכו' הוי לאו שבכללות ולא מצינו שילקה עליה עיי"ש ועיין אגרות משה או"ח א סי' יד ענף ב ד"ה ומטעם שביאר דלרמב"ם לא הוי לאו שבכללות כיון שעיקרו הוא דבר אחד כל שיצא חוץ למחיצתו אבל הביא שם שדעת תוס' דהוי לאו שבכללות דיש פסול יוצא בקדשים ופסול יוצא דעובר ששם אינו מטעם מחיצה אלא משום שאין לו שחיטה עיי"ש

⁴² רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ב הלכה ט

⁴³ וכ"ש שאר מעשר מדרבנן. מקדש דוד מע"ש סי' ב' ד"ה עוד יל"פ

⁴⁴ ודעת הגר"א שנו"א פ"א דדמאי מ"ב ובביאורו לירו' שם ריש ה"ב וכ"כ בתוס' חדשים פ"ג דמע"ש מ"ו דשל דמאי מותר להוציא אבל א"א לפדותו כיון שכבר קלטוהו מחיצות

⁴⁵ מדרבנן גזרה שמא יפדנו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן פירות או בהמה הנלקחין בכסף מעשר לאכלם בירושלים, אסור להוציאן חוץ לירושלים שנאמר⁴⁶ (דברים יד פסוק כג) וְאֶכְלֶתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ,

עבר והוציאן או שיצאו בשגגה יחזרו ויאכלו בירושלים⁴⁷, וקליטת מחיצות⁴⁸ מדבריהם⁴⁹, אבל מעות מעשר שני נכנסין לירושלים ויוצאין⁵⁰.

**יב. אין לידה לאברים... למיסר מיעוט אבר שבפנים הוציא
העובר את ידו והחזירה וחזר... עד שהשלימו לרובו...
כיון דהדר הדר... הוציא עובר את ידו וחתכה וחזר... עד
שהשלימו לרובו... הא נפיק ליה רובא**

עובר אם⁵¹ לא הוציא ראשו אלא אבר אחד כגון ידו או רגלו והחזירה קודם שחיטה, אז מה שיצא מן האבר לחוץ אסור, דכתיב (שמות כב פסוק ל) וּבָשָׂר פְּשָׁדָה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ, ודרשינן⁵² אפילו חתיכת בשר כיון שיצא לחוץ בשדה דהיינו חוץ למחיצתו שהוא בכאן הרחם, שהיה מחיצה שלו להתירה בשחיטת אמו ויצא לאויר העולם, לא תאכלו אותו הבשר.

ומיהו כילוד לא הוי, ומה שנשאר בפנים הוא נותר על ידי שחיטת אמו, ואפילו מה שנשאר בפנים מאותו האבר ואפילו הוא מיעוט מאותו האבר, דלא גררינן כל הגוף אחר אותו האבר, אלא כל מה שבפנים הכל מותר על ידי שחיטת האם.

⁴⁶ דהיינו בירושלים וא"א לפדותו ולכן אסרו גם להוציא

⁴⁷ ואפי' אם איש אחר הכניס הפירות לירושלים שלא מדעת הבעלים מ"מ קלטוהו מחיצות ואין נפדה וגם לוקין עליו אם הוציאוהו חוץ לחומה ואכלוהו. מנ"ח מצוה תמ"ב.

⁴⁸ שאם קלטוהו מחיצות אסור להוציאו ואם הוציאוהו א"א לפדותו לכן בדיעבד אם פדאוהו אחר שקלטוהו מחיצות ויצא אין לוקין עליו כיון דמדאורייתא הוא פדוי וה"מ אם פדאוהו אחר שהוציאוהו אבל אם פדאוהו בעודו תוך ירושלים אין חל הפדיון כלל מה"ת. מנ"ח מצוה תמ"ב וע"ש ובמצוה תע"ג שהביא דעת הצ"ח בס"פ כ"ש דהא דמחיצה לקלוט מדרבנן הוא דוקא במע"ש שהי' לו פדיון אבל אם גדל בירושלים אפשר הוא מה"ת דאף שהוציאן אין לו פדיון וכ' דראייתו אין מוכרחת והצ"ח עצמו מסיק דל"מ כן

⁴⁹ אפילו מעשר שאין בחומשו שוה פרוטה שהוא מדבריהם מחיצות קולטות אותו ואסור להוציאו,

⁵⁰ אבל לא יחללם חוץ לירושלים על הפירות אלא בירושלים כדין כל מעות מע"ש

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ב

⁵² לבוש וש"ך ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואפילו מקום החיתוך שהוא מקום המבדיל בין מה שיצא לחוץ ובין מה שנשאר בפנים מותר, דלא קרינן ביה ובשר בשדה כו', שהרי לא יצא לחוץ.

אבל אם לא החזיר ידו או רגלו קודם שחיטה גם מקום החיתוך אסור, כמו שהתבאר שהרי הוא כאילו ראה פני השדה, ואפילו אם מה שיצא הוא מיעוט של אותו אבר שיצא, לא רמינן ליה בתר רובו להתירו על ידי שחיטת אמו.

אפילו אם⁵³ יצאו מהעובר כמה איברים, אפילו חצי העובר, דינו כיצא אבר אחד⁵⁴.

אבל אם יצא רוב העובר, אפילו חזר, ואפילו לא היה הראש בתוך היוצא, הרי הוא כילוד.

הוציא אבר אחד והחזירו, וחזר והוציא אבר אחר והחזירו, עד שהשלים לרוב, המיעוט שלא יצא מותר, דלא הוה כילוד מחמת יציאת הרוב, דנפעם א' בעינן.

אבל אם הוציא העובר אבר וחתכו, אבר וחתכו, עד שהשלים רוב, כיון דאיכא רוב העומד מבחוץ, גם המיעוט שבפנים אסור.

והוא הדין אם הושיט ידו לפנים וחתך העובר אבר אבר, והוציא הרוב מחותך, נאסר גם המיעוט שבפנים, והוא הדין אם נחתך רק הראש והוציאו.

⁵³ שמי"ח יד ה

⁵⁴ כן פשוט מכל הפוסקים, דעד כאן לא מספקא לן אי מה שבפנים נאסר אלא אם יצא חציו ברוב אבר, דשמא שדינן בתריה מיעוט אבר שבפנים, והוה רובא. אבל חציו ממש, לא קמבעיא לן דמה שבפנים מותר. תבו"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

